

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN - WATER MONITOR GREENPORT BOSKOOP

Inleiding

De SBGB en Rijnland werken al ruime tijd aan de verbetering van de waterkwaliteit in de Greenport Boskoop. Inzicht in de waterkwaliteit is daarbij noodzakelijk. Om samen te werken aan de verbetering van de waterkwaliteit is het ook belangrijk om te weten hoe het er nu voor staat. Want op actuele gegevens kan nog gestuurd worden, maar oude gegevens zijn een voldongen feit.

In deze monitor nemen wij u mee in de huidige toestand, de trends van afgelopen jaren, wat er goed gaat en wat er beter kan.

Waarom meet Rijnland?

Rijnland is als waterschap verantwoordelijk voor de waterkwaliteit in ons gebied. Om te volgen of de waterkwaliteit verbetert, monitort Rijnland de waterkwaliteit op onder andere gewasbeschermingsmiddelen. Met de data wordt gekeken welke stoffen een probleem vormen en waar.

Om de waterkwaliteit te verbeteren en vooral om de ecologie te beschermen, is de [Toekomstvisie gewasbeschermingsmiddelen 2030](#) opgesteld. Hierin hebben overheden en agrarische sectoren afgesproken om vanaf 2027 geen normoverschrijdingen meer te hebben. In 2030 is het doel om nagenoeg geen emissies meer te hebben van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu.

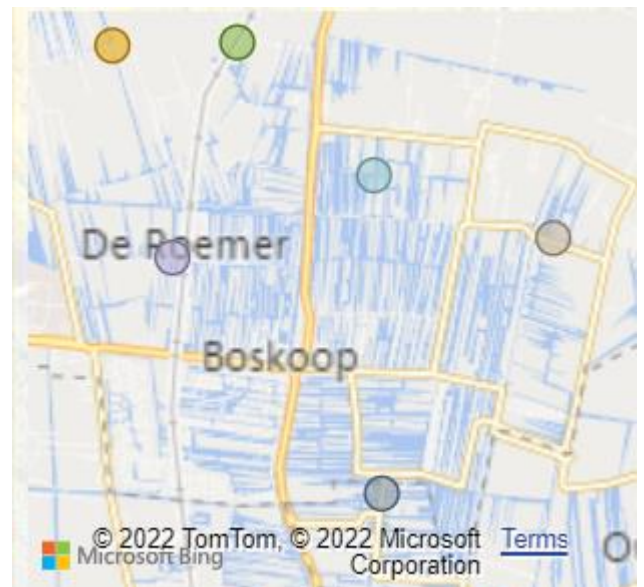
Met de huidige teeltpraktijk komen er nog geregeld gewasbeschermingsmiddelen in de sloot terecht. Boven bepaalde concentraties brengen deze middelen schade toe aan de ecologie in het water.

Meetnet

Vanaf 2014 neemt Rijnland elke maand een watermonster op zes vaste locaties in de Greenport Boskoop. De locaties zijn verspreid over het gebied waar voornamelijk boomteelt plaatsvindt. De meetpunten liggen altijd in grotere sloten, waar water uit meerdere sloten samen komt (verzamelsloot). Zie voor de exacte locaties kaart 1.

Rijnland meet op deze locaties zo'n 190 stoffen. Rijnland toetst de gemeten concentraties op twee soorten normen:

1. Een jaargemiddelde norm voor effecten op waterorganismen op langere termijn (JG-MKN)
2. Een maximaal aanvaardbare concentratie voor een acuut effect (MAC-MKN). Van concentraties boven de MAC gaan sommige waterorganismen direct dood.

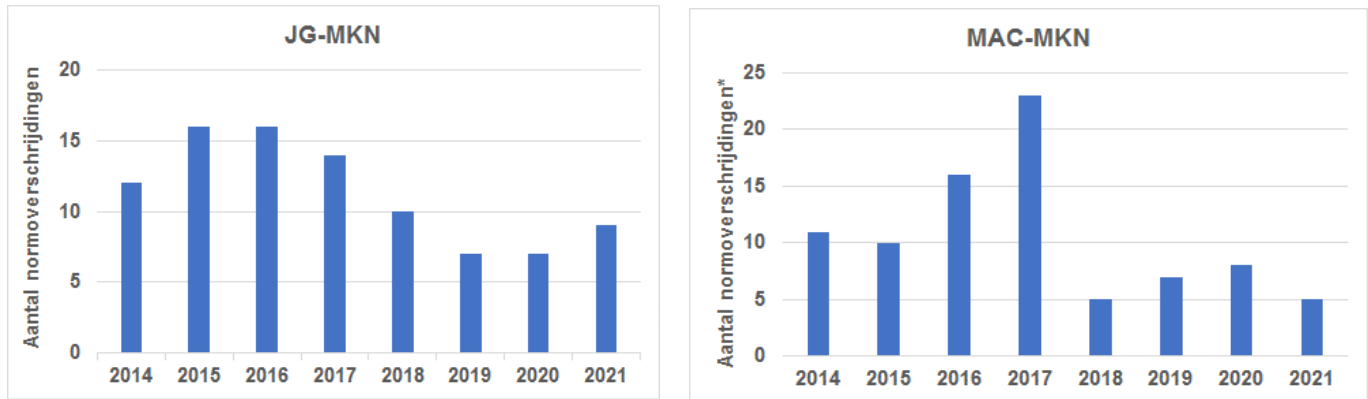
Kaart 1: Meetlocaties van het agrarische meetnet in Greenport Boskoop

Per locatie wordt voor de JG-MKN de gemiddelde concentratie van een stof over een jaar berekend en vergeleken met de norm. Voor de MAC wordt de hoogste gemeten concentratie in het jaar van de stof getoetst aan de norm. Dit geeft een onderschatting,

want een stof kan meerdere keren boven de MAC worden gemeten, maar alleen de hoogst gemeten concentratie telt als één normoverschrijding.

Algemeen – de trend in Greenport Boskoop

Het aantal normoverschrijdingen voor de JG-MKN daalde tot en met 2020. In 2021 werden juist weer meer normoverschrijdingen gemeten. Voor de MAC-MKN was er tussen 2017 en 2018 een sterke daling in het aantal normoverschrijdingen. Vanaf 2019 schommelt het aantal; het ene jaar ligt het aantal hoger dan het andere.

Figuur 1: Aantal gemeten normoverschrijdingen van de jaargemiddelde norm (JG-MKN) (links) en de maximaal aanvaardbare concentratie (MAC-MKN) (rechts) van 2014 tot en met 2021. Voor de MAC is de hoogste gemeten concentratie van een stof getoetst.

Een norm overschrijding hier en daar

In de greenport overschrijden verschillende stoffen de norm. Vaak is het eenmaal op een van de meetpunten. De metingen laten zien dat er altijd emissies van middelen naar het water zijn.

Ook al leidt een emissie niet direct tot een normoverschrijding, het feit dat er middelen in het water zitten schaadt het waterleven. Er wordt maar op enkele plekken gemeten en maar eens per maand gemeten. De kans is dus groot dat er vaker (te) hoge concentraties in het water zitten die het waterleven negatief beïnvloeden, dan dat Rijnland meet. Er zijn de afgelopen jaren al stappen gezet om de emissies te verminderen, maar zorgvuldig gebruik van middelen blijft belangrijk om ook de laatste normoverschrijdingen te voorkomen.

Meest normoverschrijdende stof

Een stof die extra aandacht behoeft is metazachloor. Dit zit in de middelen zoals Butisan S, Springbok en Sultan 500 SC. Dit is een herbicide dat veel wordt gebruikt in de boomteelt. Deze stof wordt bijna altijd waargenomen. Regelmatig overschrijdt deze stof op alle meetpunten de MAC-MKN. Dus in concentraties dat waterorganismen er meteen last van hebben en dood gaan.

De onderstaande grafiek geeft de gemeten concentraties op een van de meetlocaties. Op de andere vijf meetlocaties worden vergelijkbare concentraties gemeten. Als een stof veelvuldig de norm overschrijdt, bestaat de kans dat de toelating voor middelen met deze werkzame stof wordt ingetrokken of beperkt.

Figuur 2: Concentratie van metazachloor in de afgelopen 5 jaar

Wat gebeurt er met de meetresultaten?

Een deel van de data maakt onderdeel uit van het Landelijke meetnet Gewasbeschermingsmiddelen. Daar wordt getoetst of bepaalde stoffen op landelijk niveau problemen opleveren. Uiteindelijk kan dit leiden tot een intrekking of beperking op bepaalde middelen. Het is dus zaak dat zo min mogelijk middelen in het water terecht komen. Voor zowel het water als voor u als kweker. Ook worden alle gegevens opgenomen in de [bestrijdingsmiddelenatlas](#). Deze gegevens worden gebruikt om te bepalen of de doelen van de toekomstvisie 2030 worden gehaald.

Conclusie en aandachtspunten

De afgelopen jaren zijn al flinke stappen gezet om minder middelen in het water terecht te laten komen. Dit is te zien in de daling van normoverschrijdingen voor zowel de JG-MKN en de MAC norm. Het lijkt er op dat de ingezette daling nu stagneert of zelfs weer licht stijgt.

Om het doel "geen normoverschrijdingen meer in 2027" te halen, is er dus nog werk aan de winkel. Met name de stof metazachloor dat in Butisan S, Springbok en Sultan 500 SC zit, is een probleem.

Misschien heeft u zelf niet zo snel een idee, wat u kunt doen om de emissies te verminderen. Via het [landbouwportaal](#) kunt u een coach aanvragen, die samen met u gaat kijken waar mogelijkheden liggen om te verbeteren. Voor sommige maatregelen kunt u subsidie ontvangen.

Om u mee te nemen in de toestand van de waterkwaliteit in de Greenport Boskoop, zullen wij vaker dergelijke informatie met u delen.

Heeft u vragen? Neem gerust contact op met Manouk Sloothaak manouk.sloothaak@rijnland.net of 06 – 500 349 77